

Zitting 1975–1976

13 931

Goedkeuring van het op 4 juni 1974 te Parijs tot stand gekomen Verdrag ter voorkoming van verontreiniging van de zee vanaf het land, met Bijlagen (Trb. 1975, 29)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Algemeen

Het Verdrag van Parijs¹ heeft tot doel de bestrijding van de verontreiniging vanaf het land van de Westeuropese kustwateren. Het verdrag is in hoofdzaak een kaderverdrag. Het zwaartepunt ligt in de instelling van een permanente intergouvernementele commissie die programma's moet opstellen voor het uitbannen of beperken van verontreinigingen van deze wateren door gevaarlijke stoffen.

Het verheugt ons dat met de totstandkoming van dit verdrag wederom een stap is gezet op de weg naar een schoner zeemilieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan en de Noordzee.

1. Conferentie te Parijs en systeem van het verdrag

Het verdrag is tot stand gekomen in drie zittingen van een door de Franse regering belegde Conferentie². Aan de conferentie namen deel: België, de Bondsrepubliek Duitsland, Denemarken, Frankrijk, Ierland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, IJsland, Zweden en Zwitserland. Italië en Finland zonden waarnemers. De commissie van de Europese Gemeenschappen nam – weliswaar als waarnemer – actief deel aan de onderhandelingen. Eveneens door een waarnemer vertegenwoordigd waren de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), de Raad van Europa en het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (United Nations Environment Program: UNEP).

Het verdrag voorziet in de instelling van een commissie, die als belangrijkste taak heeft programma's en maatregelen uit te werken voor het uitbannen of de beperking van de vervuiling van de zee vanaf het land, door stoffen die genoemd zijn in Bijlage A bij het verdrag, onder meer via rivieren, pijpleidingen en vanaf kunstmatige bouwwerken in zee. De verplichtingen voor de verdragsluitende partijen om deze programma's en maatregelen te vervullen zijn neergelegd in artikel 4, dat in combinatie met de instelling van de commissie de kern vormt van het verdrag. Het artikel bepaalt dat de mariene vervuiling veroorzaakt door stoffen genoemd in een «zwarte lijst» moet worden uitgebannen en dat lozing van stoffen genoemd in «grijze lijst» streng moet worden beperkt.

¹ Ingevolge de wens van de vaste Commissies voor Buitenlandse Zaken van de beide Kamers der Staten-Generaal (zie Bijl. Hand. II 13 052, no. 1) is de Nederlandse vertaling van het Verdrag bijgevoegd; deze tekst is nedergelegd op de bibliotheek, ter inzage voor de leden.

² 17 t/m 21 september, 13 t/m 19 december 1973 en 19 t/m 21 februari 1974.

Stoffen van deze laatste lijst mogen slechts worden geloosd met een vergunning. Over de programma's en maatregelen bepaalt dit artikel voorts dat zij regels of specifieke normen kunnen inhouden voor het milieu, voor directe lozingen in zee, voor lozingen in de rivieren voor zover deze het zeemilieu kunnen beïnvloeden, alsmede voor de samenstelling en het gebruik van stoffen en produkten. De programma's en maatregelen zullen termijnen bevatten, waarbinnen zij moeten worden uitgevoerd. In hetzelfde artikel is bovendien nog bepaald dat de partijen programma's kunnen uitvoeren voor stoffen die (nog) niet op één van de lijsten voorkomen, wanneer daartoe een dringende noodzaak aanwezig is.

De commissie besluit over de vaststelling van de programma's en maatregelen in beginsel met unanimitie van stemmen. Niettemin kan een beslissing worden genomen met driekwart van het aantal stemmen, waarbij deze beslissing alleen de landen bindt die hebben voorgestemd.

Een bijzondere voorziening is in het verdrag getroffen voor de deelneming van de EEG. Voor de EEG is de mogelijkheid geschapen partij bij het verdrag te worden (artikel 22 en 24). Artikel 19 bepaalt dat op de terreinen waarop de Gemeenschap bevoegd is, zij het stemrecht zal uitoefenen met een gelijk aantal stemmen als een aantal Lid-Staten dat verdragspartij is.

(Dit betekent dat de Gemeenschap ten hoogste acht stemmen heeft, daar Italië buiten de thans vastgestelde regio's van het verdrag valt en derhalve – vooralsnog – geen partij wordt.) Wanneer de Gemeenschap haar stem uitoefent doen de Lid-Staten dit niet en omgekeerd.

2. Betekenis van het verdrag

Na het Verdrag van Oslo ter voorkoming van verontreiniging van de zee ten gevolge van het storten uit schepen en luchtvaartuigen van 15 februari 1972 (laatstelijk Trb. 1975, 120), vond het Verdrag van Parijs ter voorkoming van de verontreiniging van de zee (vnl. via rivieren en pijpleidingen) een waardevolle tweede stap ter bescherming van het zeemilieu in de Noordzee en het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan. De beide verdragen hebben veel gemeen; zij betreffen nagenoeg dezelfde regio's; in de beide verdragen wordt een permanente internationale commissie opgericht; de gekozen verdragsopzet, gericht op volledige eliminatie van vervuiling door stoffen van een «zwarte lijst» en een vergunningenstelsel voor stoffen van de «grijze lijst», komt overeen; in beide verdragen worden gelijksoortige regelingen getroffen ten aanzien van het wetenschappelijk onderzoek en de «monitoring»³.

Te Londen is thans het secretariaat gevestigd van zowel de Oslo-commissie als van de Parijs Interim-commissie, een commissie die de werkzaamheden van de commissie van Parijs voorbereidt. Het is de bedoeling dat de twee secretariaten na de inwerkingtreding van het Verdrag van Parijs zullen worden gefuseerd. Terwille van een gecoördineerde uitvoering opereren de beide secretariaten thans reeds in nauwe onderlinge samenhang. Bovendien vergaderen de commissies en werkgroepen van deze commissies zoveel mogelijk gemeenschappelijk, althans in dezelfde periode en op eenzelfde plaats.

Veel betekenis moet voorts worden gehecht aan de mogelijkheid dat de EEG partij kan worden bij het verdrag. Nu de Gemeenschap deelneemt is daarmee een rol op het gebied van het leefmilieu niet alleen in eigen kring, maar ook in een ruimer verband bevestigd.

Het verdrag, waaraan een Frans en een Nederlands ontwerp ten grondslag liggen, welke laatste de belangrijkste basis vormde voor de discussie, vormt een belangrijke schakel tussen enerzijds de verdragen die alleen verplichten tot maatregelen op zee ter bescherming van zee-milieu⁴ en anderzijds de verdragen die thans worden ontworpen tegen de verontreiniging van de rivieren. Het Verdrag van Parijs «kruipt de rivieren op» in die zin dat op de rivieren maatregelen moeten worden genomen tegen die verontrei-

³ De parameter-waarnemingen met het oogmerk inzicht te verkrijgen in de spreiding en het effect van verontreinigde stoffen in de zee.

⁴ Dit zijn, voor zover van belang voor de Noordzee en de Noord-Oost-Atlantische Oceaan:

– Het Verdrag van Genève van 29 april 1958 inzake de volle zee (laatstelijk Trb. 1971, 222);

– het Verdrag van Londen van 12 mei 1954 ter voorkoming van de verontreiniging door olie (laatstelijk Trb. 1972, 103);

– Het Verdrag van Bonn van 9 juni 1969 betreffende samenwerking bij het bestrijden van de vervuiling van de Noordzee door olie (laatstelijk Trb. 1974, 19);

– Het Verdrag van Oslo van 15 februari 1972 ter voorkoming van de verontreiniging van de zee ten gevolge van het storten uit schepen en luchtvaartuigen (laatstelijk Trb. 1975, 120);

– Het Verdrag van Londen van 24 december 1972 ter voorkoming van de verontreiniging van de zee door storten van afval en vuil (Trb. 1973, 172);

– Het in het kader van de IMCO in november 1973 gesloten Internationale Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen (Trb. 1975, 174).

nigende stoffen, die ook het zeemilieu aantasten. De rivierverdragen die thans in voorbereiding zijn (het ontwerp van de Raad van Europa voor een Europees verdrag tot bescherming van de internationale waterlopen tegen verontreiniging en overeenkomsten over de Rijn, Maas en Schelde) betreffen alleen internationale rivieren. Winstpunt van het Parijse verdrag – niet alleen uit een oogpunt van milieubescherming maar ook vanwege het economisch aspect (lastenverdeling, voorkoming concurrentievervalsing) – is dat het mede de nationale rivieren wat betreft de voorkoming van verontreiniging onder een internationaal regime brengt, althans voor zover die verontreiniging de zee kan bereiken. De praktische resultaten van dit verdrag zullen in hoge mate afhangen van een doeltreffend optreden van de in te stellen commissie.

In ieder geval schept het Verdrag een kader waarin, indien de politieke wil aanwezig is, belangrijke voortgang kan worden gemaakt bij de bestrijding van de verontreiniging van de Westeuropese kusten omspoelende zeeën en de in die zeeën uitmondende rivieren. Het verdrag is thans ondertekend door partijen, en geratificeerd door partijen. Ook de EEG heeft ondertekend.

Het verdrag treedt in werking na ratificatie van zeven partijen.

De ondertekening voor het Koninkrijk heeft op 11 juni 1974 plaatsgevonden.

Het Verdrag zal, gezien zijn regionaal karakter voor wat het Koninkrijk betreft, alleen gelden voor Nederland. De nationale wetgeving biedt voldoende mogelijkheden om aan de verdragsverplichtingen te voldoen. Daarnaast zal gezien de bevoegdheden van de Europese Gemeenschappen op het gebied van het milieu in toenemende mate door EEG-besluiten aan de verdragsverplichtingen worden voldaan.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Preambule

In de preambule is aansluiting gezocht bij de formuleringen van de preambule van het Verdrag van Oslo. De vijfde overweging benadrukt dat een geïsoleerde bestrijding van de verontreiniging van de zee niet mogelijk is zonder de totstandkoming van de rivierverdragen waarover in andere kaders onderhandeld wordt.

Artikel 1

In dit artikel is een omschrijving opgenomen van wat moet worden verstaan onder «verontreiniging van de zee». Daar nog veel onderzoek noodzakelijk is voordat een wetenschappelijk verantwoorde definitie kan worden opgesteld is overeengekomen de huidige omschrijving niet in het definitieartikel (artikel 3) op te nemen, waar het wellicht model zou staan voor toekomstige nationale en internationale rechtsregels. Op uitdrukkelijk Nederlands verzoek is in de omschrijving opgenomen dat verontreiniging van de zee ook inhoudt het schaden van «het leven en de ecosystemen in de zee».

Het tweede lid geeft een verplichting tot harmonisatie van het nationale beleid van de verdragsluitende partijen, een bepaling die ook voorkomt in het Verdrag van Oslo (artikel 4).

Artikel 2

Het verdragsgebied is vastgesteld als in het Verdrag van Oslo en in het Noord-Oost Atlantisch Visserijverdrag (laatstelijk Trb. 1970, 144). Via de definitie van «maritieme zone» in artikel 3 is het verdragsgebied nader gepreciseerd. Anders dan in het Verdrag van Oslo vallen binnen het verdragsgebied ook de wateren binnen de «basislijn», vanwaar af de breedte van de territoriale zee wordt gemeten.

Artikel 3

In de definitie van «maritieme zone» is mede bepaald dat op de rivieren de zoetwatergrens de landwaartse begrenzing vormt van het verdragsgebied. Maatregelen, voorzien in dit verdrag kunnen ook stroomopwaarts worden genomen.

Denkbaar is echter dat de directe lozingen in het verdragsgebied aan een strenger regime zullen worden onderworpen dan lozingen die indirect verontreiniging van dit gebied tot gevolg hebben, met name wanneer deze laatste minder bijdragen tot verontreiniging van het zoute water.

Voor het geval dat verhoudingen worden scheefgetrokken doordat de zoetwatergrens in bepaalde gevallen diep in het binnenland ligt en in andere gevallen aan of vlak bij de kustlijn, is in artikel 16c de mogelijkheid geschapen dat de commissie een andere binnengrens vaststelt. De definitie van «zoetwatergrens» is overgenomen uit het ontwerp-verdrag dat op het ogenblik in discussie is in de Raad van Europa over de bescherming van binnenwateren.

Wanneer dit laatste verdrag tot stand zal zijn gekomen zullen de «gebieden» van beide verdragen in principe aan elkaar grenzen. Voor estuaria vindt zelfs een zekere overlapping plaats. Door de definitie van «verontreiniging vanaf het land», zoals thans geformuleerd, valt elke vervuiling afkomstig van het land onder het bereik van de overeenkomst. Dus bijvoorbeeld ook vervuiling via afstromend oppervlaktewater zowel in zee als in de rivieren en vervuiling als gevolg van ongelukken op de rivier. Te verwachten valt echter dat de maatregelen ter uitvoering van het verdrag zich primair zullen richten op de lozingen in de maritieme zone en, indien voor deze zone van belang, op lozingen in de rivieren.

Ook lozing vanaf kunstmatige bouwwerken in zee zal onder «verontreiniging vanaf het land» vallen.

De programma's en maatregelen bedoeld in artikel 4 van het Verdrag van Parijs bieden alle mogelijkheid om eventuele regels, getroffen in ruimer verband over te nemen of verder uit te werken. Overigens spreekt uit beide verdragsteksten de toenemende zorg over de mogelijke vervuiling van de zee als gevolg van de exploratie van de zeebodem.

Artikel 4

Het eerste lid formuleert de kernverplichting voor de partijen. De verplichting tot het uitbannen van de stoffen werd zo strak mogelijk geformuleerd. De verplichting moet «indien noodzakelijk in fasen» worden nagekomen. Hierbij zijn opgemerkt dat niet alle maatregelen zich over verloop van tijd behoeven uit te strekken. De verontreiniging van de zee kan ook met een enkele maatregel worden bestreden, bijvoorbeeld door een verbod op gebruik van bepaalde stoffen, zoals DDT of Polychloorbifenylen (PCB's). Vermelding verdient dat tijdens de conferentie een resolutie is aangenomen waarin erop wordt aangedrongen dat vooruitlopend op de inwerkingtreding van het verdrag de verdragsluitende partijen reeds maatregelen nemen tegen verontreiniging van de zee door stoffen van de zwarte lijst.

De mogelijkheid om het gebruik van bepaalde stoffen of produkten aan banden te leggen wordt aangegeven in het derde lid, dat weergeeft welke de inhoud van de maatregelen en de programma's kan zijn, die de partijen in overeenstemming met het tweede lid moeten uitvoeren.

Het vierde lid is opgenomen om snelle actie mogelijk te maken wanneer wetenschappelijke gegevens de urgentie aantonen van maatregelen met betrekking tot stoffen die niet op één van de lijsten voorkomen. Wachten totdat deze stoffen aan de lijsten zouden zijn toegevoegd zou, ook al is een relatief snelle procedure voorzien voor wijziging van Bijlage A (in artikel 18, lid 4), een onnodige en wellicht riskante vertraging kunnen veroorzaken.

Artikel 5

In Bijlage A zijn ook radio-actieve stoffen opgenomen. Aangezien echter de Internationale Atoomorganisatie (IAEA) en andere speciaal daartoe in het leven geroepen internationale organen zoals het Agentschap voor Kernenergie (NEA) meer geëigend zijn om de problemen met betrekking tot radio-actief afval te behandelen zijn de radio-actieve stoffen opgenomen in een afzonderlijk deel III, dat niet onderworpen is aan het regime van artikel 4.

Wel bepaalt artikel 5 nu dat de partijen maatregelen zullen nemen om de verontreiniging van de zee vanaf het land door radio-actieve stoffen te voorkomen of te elimineren, maar een gemeenschappelijke actie in het kader van dit verdrag is slechts voorzien op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en «monitoring», waarbij eveneens rekening zal worden gehouden met overeenkomstig werk in andere kaders.

Artikel 6

Dit artikel verplicht de partijen om, onafhankelijk van de in artikel 4 voorziene programma's en maatregelen, bestaande vormen van zeevervuiling vanaf het land te beperken en nieuwe vormen te voorkomen. De bepaling is in meer of minder gelijksoortige termen ook opgenomen in andere internationale milieuregelingen en is bekend als de «standstill»-bepaling. Het tweede lid is zodanig geformuleerd dat niet elke vestiging van een nieuwe industrie aan zee onmogelijk wordt gemaakt. Het geeft criteria aan, waarmee rekening zal worden gehouden bij nieuwe vestigingen.

Artikel 7

Dit artikel is verwant aan artikel 3 van het Verdrag van Oslo, dat eveneens bepaalt dat de toepassing van dit verdrag niet mag betekenen dat zeeën buiten het verdragsgebied meer dan voorheen zullen worden vervuild. Het kan worden gezien als een aanvulling op de «standstill»-bepaling van artikel 6.

Artikel 9

Dit artikel biedt de mogelijkheid tot regionale samenwerking op verzoek van een partij die hinder ondervindt of verwacht van andere stoffen dan «zwarte lijst»-stoffen. Wanneer de vervuilende partij weigert om in onderhandeling te treden met een partij die een speciaal akkoord wenst, kan de commissie aanbevelingen doen om tot een oplossing te geraken. Nog afgewacht moet worden of van de mogelijkheid tot samenwerkingsakkoorden veel gebruik zal worden gemaakt.

Artikelen 10 en 11

Beide artikelen over programma's resp. voor wetenschappelijk onderzoek en de parameter-waarnemingen komen overeen met de artikelen 12 en 13 van het Verdrag van Oslo. In vergaderingen van de Interim-commissie die de werkzaamheden van de Commissie van Parijs voorbereid en van de Commissie van Oslo is overeenstemming bereikt over het opzetten van zoveel mogelijk gezamenlijke programma's voor wat betreft deze onderwerpen ter uitvoering van beide verdragen.

Artikel 12

Het tweede lid van artikel 12 geeft een notificatieprocedure voor nationale wetgevingsmaatregelen, waardoor partijen hun beleid te dien aanzien op elkaar kunnen afstemmen.

Artikel 13

Dit artikel bevat een overeenkomstige regeling als artikel 15, lid 4, van het Oslo-Verdrag. Uiteraard betreft het hier vervuiling van de zee vanaf het land. Partijen komen overeen elkaar zo nodig te assisteren in geval van calamiteiten.

Artikel 14

Dit artikel heeft met name betekenis voor benedenstroomse staten, die riviervervuiling uit het bovenstroomse gebied ontvangen. Het is blijkens dit artikel niet de opzet van het verdrag een verplichting te scheppen om elders veroorzaakte vervuiling op te ruimen. Van belang is dat in lid 2 niettemin de verplichting wordt opgelegd in overleg te treden met de niet-verdragsstaat die de vervuiling veroorzaakt.

Artikel 16

De commissie krijgt in dit artikel vele taken waarvan ongetwijfeld de belangrijkste is het opstellen van de programma's en de maatregelen voor de uitbanning of de beperking van de verontreiniging vanaf het land. Door de Interim-commissie, die de werkzaamheden van de commissie voorbereid, is inmiddels een technische werkgroep ingesteld, die zal nagaan welke de inhoud van dergelijke programma's zou kunnen zijn. Deze commissie, waarin ook Nederland zitting heeft, heeft reeds enkele malen vergaderd. Ook de nadere taken zoals het doen van aanbevelingen betreffende eventuele wijzigingen in de «zwarte» of «grijze» lijst maken de commissie tot het centrale beleidvoerende orgaan bij de uitvoering van het verdrag.

Artikel 17

De informatieverschaffing aan de commissie, noodzakelijk voor het opstellen van programma's en maatregelen ex artikel 4, wordt gekanaliseerd door middel van een door de commissie op te stellen standaard-procedure. Ook in het Verdrag van Oslo is een dergelijke standaardprocedure ontwikkeld.

Artikel 18

Van veel betekenis kan worden geacht dat programma's en maatregelen kunnen worden aangenomen bij besluit van de commissie, dus zonder dat deze achteraf nog worden onderworpen aan de goedkeuring van de verdragssluitende partijen. Wanneer geen unanimiteit wordt bereikt kunnen programma's en maatregelen worden aangenomen met een gekwalificeerde meerderheid van drie-vierde van de leden van de commissie, ook al zullen die programma's of maatregelen dan niet gelden voor de landen die hebben tegengestemd. Hierdoor is bereikt dat één of twee partijen niet een programma of maatregel kunnen tegenhouden.

De korte termijn waarop in beginsel de programma's en maatregelen in werking zullen treden – na 200 dagen tenzij anders wordt bepaald – waarborgt bovendien de mogelijkheid tot een snelle actie.

Over aanbevelingen tot wijziging van Bijlage A kan de commissie beslissen met een driekwart meerderheid. Dergelijke aanbevelingen zullen worden onderworpen aan de goedkeuring van de regeringen van de verdragssluitende partijen; wijzigingen worden van kracht voor die partijen, die niet binnen 200 dagen na het commissiebesluit uitdrukkelijk aan de depotregeling bekend maken dat zij de wijzigingen niet kunnen aanvaarden.

Het mag tot voldoening stemmen dat nu zowel in het Verdrag van Londen ter voorkoming van de verontreiniging van de zee door het storten van afval

en vuil van 29 december 1972, als in dit verdrag speciale regels zijn getroffen met betrekking tot de besluitvorming, die snelle actie mogelijk maken wanneer nieuwe bedreigingen worden ontdekt voor het milieu. Om dezelfde redenen als vermeld in de toelichtingen op de Goedkeuringswetten van de beide meergenoemde dumpingverdragen (resp. Bijl. Hand. II 12 292 (R 893) nr. 9 en 13 886 (R 1027), nr. 3) is in de Goedkeuringswet van het onderhavige verdrag een artikel opgenomen op grond waarvan wijzigingen van Bijlage A niet de goedkeuring van de Staten-Generaal zullen behoeven.

Artikel 19

Zoals reeds in het algemene deel van deze memorie opgemerkt moet veel waarde worden gehecht aan de deelneming van de EEG aan het verdrag. Dat de EEG evenveel stemmen uit kan brengen als er Lid-Staten Partij zijn bij het Verdrag betekent dat overdracht van bevoegdheden van de Lid-Staten aan de Gemeenschap geen stemmenverlies in de bij het verdrag ingestelde commissie tot gevolg heeft. De huidige formulering laat wel open welke bevoegdheden voor wat betreft dit Verdrag onder de EEG zullen vallen. Beslissingen hierover zijn een interne EEG-aangelegenheid.

Artikel 21

Van veel belang is artikel 21 dat voorziet in een arbitrage-regeling. Terwijl in de Verdragen van Oslo en Londen (tegen dumping van afval in zee) voornog geen arbitrage-regeling werd opgenomen, bleek een regeling in het ontwerp-verdrag van de Raad van Europa over de bescherming van internationale waterlopen een vruchtbaar uitgangspunt voor de discussie te Parijs.

De regeling is in Bijlage B bij het verdrag opgenomen. Ook de EEG is in artikel 8 van Bijlage B uitdrukkelijk gemachtigd op te treden als eisende of gedaagde partij voor het scheidsgerecht.

In het verdrag ontbreekt een artikel over «voorbehouden». In de Conferentie te Parijs is echter de afspraak gemaakt dat geen partij een voorbehoud zou maken zonder daarover voorafgaand de overige partijen te consulteren.

De overige artikelen behoeven naar het voorkomt geen toelichting.

BIJLAGE A

Deze bijlage van het verdrag is voor een belangrijk deel tot stand gekomen op basis van dezelfde principes, die ook ten grondslag lagen aan de bijlagen bij het verdrag van Oslo. Aangezien het bij het onderhavige verdrag echter niet gaat om het storten van afval vanaf schepen en luchtvaartuigen, doch om het onder meer via waterlopen en pijpleidingen vanaf het land in het zee-water brengen van afvalstoffen wijken de tekst en de opzet van de Bijlage uiteraard af van de oorspronkelijke bijlagen van het Verdrag van Oslo.

Geheel naar analogie van het Verdrag van Oslo is bij het opstellen van de bijlage afgezien van het opstellen van een lijst van met name genoemde stoffen en is volstaan met het aangeven van categorieën van stoffen en materialen waarvan het brengen in het kustwater schadelijk kan zijn voor het zeemilieu. Zoals ook aangegeven in de memorie van toelichting bij het Verdrag van Oslo (Bijl. Hand. II 12292 R893 no 3 pag. 5 kolom 1) moeten genoemde categorieën van stoffen schadelijk worden geacht om de volgende redenen:

- zij kunnen als gevolg van hun persistentie, hun toxiciteit of door bio-accumulatie (dit is het vermogen opgehoopt te worden in mariene organismen) schadelijk zijn, hetzij voor deze mariene organismen, hetzij voor de mens wanneer deze via bio-accumulatie aan het eind van de voedselketen staat.

– zij (ver)hinderen «rechtmatig gebruik» van de zee, zoals o.a. de visserij, recreatie en navigatie.

Deel I

In Deel I van de Bijlage zijn, overeenkomstig de Bijlage I van het Verdrag van Oslo, opgenomen die categorieën van stoffen en materialen waarvan op grond van hun persistentie, giftigheid of bio-accumulatief vermogen de grootste bedreigingen voor het zeemilieu en via de voedselketen voor de mens zijn te verwachten. De gevaren verbonden aan verontreiniging via genoemde categorieën zijn uitvoerig geschetst in de memorie van toelichting op de Verdragen van Oslo en Londen waarnaar zij verwezen.

Deel II

Het opnemen van de in Deel II vermelde categorieën van stoffen te zamen met Deel I in één bijlage, bij het Verdrag van Oslo nog gegeven als twee afzonderlijke bijlagen, wijst op de sterke samenhang. Voornamelijk op grond van de eventueel te nemen maatregelen zijn de in dit deel genoemde categorieën verschillend van die genoemd in Deel I.

In het volgende zal kort op elk van de vijf categorieën worden ingegaan.

Categorie 1

(Organische verbindingen van fosfor, silicium en tin en stoffen waaruit dergelijke verbindingen in het zeemilieu kunnen ontstaan, met uitzondering van die welke biologisch onschadelijk zijn of die welke in de zee snel ontleiden in biologisch onschadelijke stoffen).

Uit de vele typen natuurvreemde synthetische organische verbindingen vormen de tot deze categorie behorende groepen stoffen een voor het milieu ongunstige selectie, vanwege hun grote giftigheid (fosfor- en tinverbindingen) of hun vaak grote persistentie in het (zee)milieu (silicium-verbindingen).

Categorie 2

(Elementaire fosfor)

Massale vissterfte als gevolg van het lozen van fosfor in zeewater is geconstateerd in de omgeving van Newfoundland. De bij deze gelegenheid geconstateerde extreem hoge toxiciteit van witte fosfor voor vis en de relatief lange levensduur van deze stof in het zeewater maken het nemen van stringente maatregelen ten aanzien van het lozen van fosforresten noodzakelijk.

Categorie 3

(Van minerale olie afgeleide niet-persistente oliën en koolwaterstoffen)

Tegen afbreekbare oliën en koolwaterstoffen behoeven uiteraard minder strikte maatregelen te worden genomen dan tegen de niet-afbreekbare die in Deel I, categorie 5 zijn genoemd.

Categorie 4

(De hierna volgende elementen en hun verbindingen: arsenicum, chroom, koper, lood, nikkel en zink)

De onder deze categorie vallende stoffen moeten in het algemeen iets minder gevaarlijk worden geacht voor het aquatisch milieu dan de stoffen genoemd in de categorieën 2 en 3 van Deel I van de Bijlage. De op het moment geconstateerde vervuiling van het kustwater – met name het Nederlandse – door deze stoffen maken het opstellen van internationale maatregelen ter sanering echter wel noodzakelijk. De stoffen kunnen zowel schadelijk

zijn voor het aquatisch milieu (arsenicum, chroom, koper, nikkel, zink) alsook via dit milieu een bedreiging voor de volksgezondheid vormen (lood). Het ontbreken van stoffen als berillium, vanadium en zilver betekent niet dat deze stoffen geen milieuproblemen zouden veroorzaken, doch dat gezien de huidige toestand het opstellen van internationale maatregelen nog niet noodzakelijk wordt geacht.

Categorie 5

(Stoffen die naar de mening van de commissie een schadelijke werking hebben op de smaak en/of reuk van voor menselijke consumptie geschikte produkten, die afkomstig zijn uit het zeemilieu).

Een slechte smaak van visserijprodukten kan vaak worden toegeschreven aan (chloor)-fenolachtige stoffen, de zgn. «carbolsmaak». Naast fenolen zijn echter nog vele andere stoffen in staat smaak- en reukbezwaren te veroorzaken in visserijprodukten (bijv. chloornitrobenzenen en organische zwavelverbindingen uit olieprodukten).

Smaakbeïnvloeding behoeft in eerste instantie niet direct te duiden op gevaren voor de volksgezondheid, doch veroorzaakt grote schade voor de visserij als gevolg van de aantasting van de marktwaardigheid van visserijprodukten.

Deel III

Bij de bespreking van artikel 5 is reeds op de betekenis van Deel III van de Bijlage ingegaan.

BIJLAGE B

Deze bijlage geeft de nodige procedurele regels voor de arbitrage die is voorzien in artikel 21 van het verdrag. Ingevolge artikel 7 van de bijlage is de uitspraak van arbiters bindend voor de partijen in geschil. Opmerkelijk, in vergelijking tot andere arbitrage-regelingen, is het bepaalde in het derde lid van artikel 6, waar rekening is gehouden met de mogelijkheid dat zich over eenzelfde onderwerp gelijktijdig geschillen voordoen waarbij verschillende staten zijn betrokken.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
L. J. Brinkhorst

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
T. E. Westerterp

De Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
I. Vorrink

De Minister van Landbouw en Visserij,
A. P. J. M. M. van der Stee

De Minister van Economische Zaken,
R. F. M. Lubbers